

Neljä henkilöä kertoi nähneensä kellanharmaan auton. Kellanharmaa auto kiinnittikin poliisin huomion ja siitä muodostui ensimmäinen tutkintalinja. Autoa kuvailtiin tarkasti: sen tuulilasin vasemmalla puolella oli valonheittäjä ja ikkunoissa verhot. Auto ajoi ensin Päntäneeltä Isojoelle ja sitten takaisin, ja palatessaan sen tavaratilassa oli polkupyörä. Autossa oli kaksi miestä, joista isokokoisemmalla oli tumma tukka, pitkät kasvot ja leveät etuhampaat, ja pienemmästä miehestä muistettiin tumma raidallinen lippalakki. Myöhemmin sama auto nähtiin Isojoen ja Kauhajoen välillä, ja sen valonheittäjällä sokaistiin vastaan tulevaa kuljettajaa.

Kyläläiset kertoivat useista havainnoista, ja näistä tiedoista poliisi alkoi koota kokonaiskuvaa. Tuntomerkkejäkin saatiin. Leveähampaisia miehiä koskevia ilmiäntöjä tuli runsaasti, ja muita autoja tai moottoripyöriä havaittiin yksittäisten henkilöiden toimesta. Poliisi haastatteli laajasti kyläläisiä ja muita mahdollisia silminnäkijöitä, pyrkien selvittämään, kuka oli nähnyt Kyllikin ja missä hänet oli viimeksi nähty. Kyläläisten apu oli korvaamatonta, ja heidän paikallistuntemuksensa niin ihmisten kuin ympäristönkin suhteen oli korvaamaton apu virkavallalle.

Ensimmäinen silminnäkijälausunto

Kuten jo kerrottu, tuli Vieno Hakomäestä ensimmäinen avaintodistaja heti katoamistapauksen tutkinnan aloittamisen jälkeen. 50-luvun alussa autoja ei ollut vielä joka niemen notkossa, joten auton ääni herätti nuoren neitosen huomion. Saatettuaan ystäväänsä Minna-Liisaa, maantien reunalla seistessään näki Vieno kermanvärisen auton tulevan Kauhajolta päin kovaa vauhtia. Autossa oli kaksi miestä, leveähampainen kuljettaja ja tummiin pukeutunut kyytiläinen. 20 minuuttia myöhemmin auto palasi takaisin entistä kovempaa vauhtia. Palatessa takakontista pilkisti polkupyörä, jonka vanteet olivat mustat. Todistajalausuntoa antaessa Vienoa auttoi kertomuksen kanssa hänen vanhempansa. Poliisi ehkä epäili kouluaamua vasten yömyöhään nähtyjä tarkkoja havaintoja ja halusi testata niiden oikeellisuutta.

9.7.1953 Komisariat Skogman ja Lehto ajoivat Vienon kertoman havaintopaikan ohitse ensin kirkolle päin ja sitten takaisin. Vaikka auto oli

kumpaankin suuntaan sama, Vieno kertoi nähneensä kaksi eri autoa. Puskurin ympärille kiedottua köyttä hän ei huomannut lainkaan. Yksityiskohdat kuljettajasta leveine hampaineen saattoivat siis olla mielikuvituksen tuotetta.

Joka tapauksessa joku auto (tai autoja) oli tiellä ajellut, sillä talollisenpoika Aatos Lampi oli nähnyt vanhanmallisen henkilöauton, jonka takaluukussa näkyi polkupyörä. Aatoksen näkemä auto oli ruskea. Vaalea vai tumma, sitä ei kukaan enää voi kertoa. Voiko siis kermanvärisenä nähty auto olla toisen mielestä ruskea? Auton näkivät myös Signe Hautaviita Kauhajoen suunnalla sekä Uuron kylässä noin kello 23.30 Antti Puskaranta, jonka mielestä takakontissa saattoi olla polkupyörä. Anttia oli vastaan tullut auto sokaissut valoheittimellä, vaikka itse ajovälot olivat olleet sammuksissa. Elina Pietilä, autoilijan vaimo, kertoi myös vieraasta, kovaa vauhtia ajaneesta autosta.

Varhain maanantaiaamuna 18.5.1953 olivat Olavi Friberg kuuron Väinö-poikansa kanssa liikkeellä kaksilla hevosrattailla. He olivat viemässä maitoa meijeriin ja tulossa Heikkilän suunnalta – samalla tiellä siis kuin Kyllikki joitakin tunteja aiemmin. Muutamaa kilometriä ennen meijeriä he huomasivat tien laidassa auton kääntöjälkiä ja jalanjälkiä, jotka vaikuttivat naisten matalakorkoisten kenkien jäljiltä. He arvelivat, että joku oli pysähtynyt edellisenä yönä metsän laitaan nauttimaan alkoholijuomia. Erikoista jäljissä oli, että näytti kuin polkupyörää olisi laahattu sivuttain. Fribergeillä oli kiire meijeriin, eivätkä he vielä sillä hetkellä tienneet Kyllikin katoamisesta. Olavi viittoi poikaansa kiirehti-mään, heillä ei ollut aikaa haaskattavaksi. matkaa piti jatkaa. Vasta torstaina, kuultuaan etsinnöistä, Fribergit ilmoittivat havainnoistaan poliisille.

Maantiellä oli myös lasinsiruja, jotka olivat peräisin jostakin paksusta lasista. Kuuro Fribergin poika oli tarkka havainnoimaan asioita, jotka häntä kiinnosti. Hän muisti renkaiden kuviot, kääntymissuunnan kohti Möykkyä ja jopa kamppailun merkkejä. Todisteita ei kuitenkaan enää ollut, sirpaleitakaan ei löytynyt enää myöhemmin. On erikoista, etteivät

etsijät huomanneet niitä keskiviikkona tai torstaina, vaikka he keskittyivät juuri kyseiseen alueeseen. Ehkä kukaan ei tutkinut silloin tietä vaan etsijät olivat kaikki tien laidasta pois päin. Fribergien osoittamalta paikalta löytyi viimein lasinsiruja, mutta ne eivät sopineet auton tuulilasiin tai lyhtyyn vaan olivat todennäköisesti pullon siruja ja olivat ilmestyneet paikalle vasta myöhemmin. 1950-luvulla tyhjät pullot heitettiin usein tienposkeen (ellei niitä käytetty kotona uudelleen), joten lasinsirut saattoivat olla peräisin mistä ja keneltä tahansa.

Nuori autonkuljettaja Lasse Rantala, tällä kertaa liikkeellä kuitenkin ilman autoa, oli käynyt Yhteistalon tansseissa ja palannut kotiinsa Möykkyyn lainattuaan ensin noin 400 metrin päässä Yhteistalolta asuvan veljensä polkupyörää. Yhteistalon tanssit päättyivät tasan kello 1.00. Lasse muisteli nähneensä auton kääntymisjälkiä samassa paikassa kuin Fribergit. Kellon on silloin täytynyt silloin olla ainakin puoli kaksi, ellei enemmänkin, kun Rantalan nuorukainen on ollut niiden kohdalla. Jalanjälkiä tai pyörän laahausjälkiä hän ei muista huomanneensa. Rantala oli aikansa asiantuntija autonrenkaissa, eikä todennäköisesti ollut edes humalassa kotiin pyöräilynsä aikana.

Olivatko jäljet yhteydessä Kyllikin katoamiseen? Vai olivatko ne jonkun ajokokeeseen valmistautuneen aikaansaamia? Jäljet katosivat ennen kuin Kyllikkiä alettiin etsiä, sillä tie lanattiin traktorilla tiistaina tai keskiviikkona. Lanaaja ei huomannut tiellä mitään erityistä.

Kertyneiden silminnäkijähavaintojen perusteella poliisi julkaisi auton tuntomerkit: kermanvärinen, ehkä hieman ruskea, puolivirtaviivainen, tuulilasin vasemmalla puolella valonheittäjä, ikkunoissa mahdollisesti verhot, renkaat 5–5.5 tuumaiset, matkatavarasäiliö alhaalta aukeava, etuosa pitkä, kapea ja kulmikas ja takaikkuna kaksiosainen.

Kyllikin katoamispaikka alkoi hahmottua. Tie-Jussin kohtaamispaikka sekä jälkien kohta tiessä vie meidät lähelle hakkuuaukeaa, halkopinoa ja ojatyömaata. Halkopinon tiedettiin olevan tanssiporukan

piilopullopaikan, joten siellä on illan ja yön aikana saattanut käydä useampi henkilö erilaisissa kokoonpanoissa ryypyllä.

Pelättiin, että Kyllikille oli käynyt samoin kuin erälle nuorelle naiselle edellisenä syksynä, alle vuoden Kyllikin katoamisesta. Samalla tienpätkällä oli nimittäin tapahtunut onnettomuus, jossa rikosnimikkeinä oli rattijuopon yliajo ja kuolemantuottamuksen salaaminen. Uhrina oli silloin parikymppinen Anni Koskenviita:

Parikymppinen Anni Koskenviita oli pyöräilemässä ystävineen Möykystä kohti kirkonkylää ja Yhteistalon tansseja 30.8.1952. Kauppias Heikki Rantamäki ajoi juovuksissa liian kovaa vauhtia ja törmäsi Anniin niin rajusti, että tyttö paiskautui metsään noin viiden metrin päähän. Rantamäki jatkoi matkaansa pysähtymättä, ehkä jopa koko tapahtumaa huomaamatta. Annin ystävät lähtivät hakemaan apua kirkonkylästä. Valkoinen puku veressä Anni kiidätettiin kunnansairaalaan, jossa hän menehtyi vammoihinsa.

Isä-Friberg uskoi vakaasti, että Kyllikkiä oli kuljeteltu ja tuotu sitten takaisin ruumiina. Kääntymisjäljet saattoivat syntyä yöllä ja kadota aamukasteeseen tai niihin ei kiinnitetty huomiota ja lanattiin pois ennen tutkimusten alkua. Tutkijat tekivät kokeita jälkien säilymisajasta, mutta tulokset olivat epäluotettavia. Kukaan ei myöntänyt kääntyneensä ympäri penkassa, vaikka siitä tiedotettiin laajasti.

Oli muodostunut ensimmäinen tutkintalinja, joka nimettiin Autolinjaksi.

Etsinnät

Keskiviikkona 20. toukokuuta 1953 käynnistyivät heti aamukuudelta ensimmäiset etsinnät Saaren talon ja meijerin väliseltä alueelta 30 etsijän voimin. Tieto Kyllikin katoamisesta levisi kylällä kulovalkean tavoin. Koko pitäjä oli tavalla tai toisella tilanteessa osallisena, ja kyläläiset keskustelivat tapahtumista loputtomasti keskenään. Jokainen halusi auttaa ja tarjosi apuaan etsinnöissä. Keskustelut Kyllikin katoamisesta täyttivät kylän kahvilat ja pihapiirit ja spekulatioita tapahtuneesta alkoi

syntyä. Katoamisesta uutisoitiin poliisiradiossa ja lehdistössä ensimmäisen kerran samoihin aikoihin.

Isojoen suot ja metsät olivat ensimmäiset kohteet etsinnöissä. Kyllikin katoamisen aikana metsässä kulki muun muassa työmiehiä, joiden liikkeitä poliisi tutki laajalti. Lähialueen soita ojitti keväällä 1953 työporukka, jonka turpeen irrottamiseen ja ojan kaivuuseen tarkoitetut työkalut, kuten terät ja lapiot, olivat yhä metsässä. Tuo kolmen miehen työporukka oli kaivamassa ojaa ensimmäisen poliisijohtoisen etsinnän aikana keskiviikkona 20. toukokuuta, ja kaksi etsijöistä puhutti heitä. Miehet olivat työskennelleet lähistöllä ja heidän liikkeensä tarkastettiin huolellisesti. Metsän ja suon hiljaisuudessa oli kuitenkin vaikea löytää mitään konkreettista johtolankaa.

Keskiviikon etsinnät jatkuivat koko päivän. Etsijöiden yhteistyö oli tiivistä ja he jatkoivat etsintöjä väsymättömästi. Jokainen halusi uskoa, että Kyllikki löytyisi pian ja palaisi kotiin. Molemmiin puolin tietä levittäneet miehet penkoivat puiden ja pensaiden sekä irrallisten havujen ja risujen alustat. Lellulaakson polun vierestä, noin 70 metrin päässä tiestä, löytyi valkoinen paperipussi, jossa oli yksi 20 markan seteli, kolme kymppiä sekä kolme ostokuittia. Löytö ei kuitenkaan tuntunut merkittävältä löytyessään, eikä sitä ole sen jälkeenkään pidetty tapaukseen liittyvänä.

Illan saapuessa etsintäpartiot palasivat väsyneinä. Vaikka päivän etsinnät eivät olleet tuottaneet tulosta, he olivat valmiita jatkamaan, kunnes Kyllikki löydettäisiin. Kyläläisten ja viranomaisten yhteinen päämäärä oli löytää Kyllikki ja selvittää, mitä hänelle oli tapahtunut.

Seuraavana aamuna 21.5.1953 etsintöjä jatkettiin huikean 600 etsijän voimin. Tuossa suursinnässä luultiin ensin, että Kyllikin polkupyörä olisi löytynyt, mutta se osoittautui paikkansa pitämättömäksi. Ojan penkassa saattoi kuitenkin olla polkupyörän talutusjäljet.

Kylällä alkoi kulkea juoruja, valheita ja epäilyksiä Kyllikin kohtalosta. Vahvasti oltiin sitä mieltä, että tyttö oli lähtenyt Merikarvialle muuttaneen pastori Kanervon luo. Ja jos ei Merikarvialle, niin Ruotsiin sitten.

Etsijät muodostivat tiiviitä ketjuja haravoiden kirkonkylän ja Möykyn välistä maastoa väsymättömästi. Suuretsintöjä järjestettiin yhteensä kahdeksan kertaa, viisi niistä Isojoen katoamispaikan läheisyydessä. Mukana oli virkavallan ja paikallisten lisäksi sotilaita ja miinaharavia, joilla poliisi yritti paikantaa Kyllikin polkupyörää.

Metsää ja suoalueita ei voitu eristää vain etsintätarkoitukseen. Kesäkuun alussa suon läheisyydessä työskenteli kolmentoista hengen metsänistutusjoukko. He työskentelivät niin, että kolme peräkkäistä henkilöä raivasi risuja, kuokki maata ja asetti taimia ja samalla varoa mahdollisia käärmeitä. Metsänistutusjoukko teki pitkiä päiviä ja söi evänsä tien varressa halkopinon luona. Hekään eivät löytäneet työnsä lomassa mitään normaalista poikkeavaa.

Tiedettiin, että etsijöiden mukana saattoi olla Kyllikin katoamiseen syylinen henkilö. Niinpä etsintäporukan ulkopuolelle jättäytyminen oli hankalaa kaikkien tuntiessa toisensa sen lisäksi, että jutut ja juorut olivat nyt kylällä entistä herkemmissä. Siitä huolimatta etsijöissä alkoi esiintyä väsymystä ja erityisesti kesän alkaessa kääntyä kohti syksyä, alkoi miesten mukaan saaminen käydä hankalammaksi. Tilojen syystyöt ja metsästyskausi, omasta perheen huolehtimisesta, tuli tuloksetonta etsintää tärkeämpää. Kolottavia jalkoja ja uupumusta kirjattiin ylös syiksi poisjäämiselle. Poliisi olikin kiinnostunut aktiivisista etsijöistä, mutta ennen kaikkea etsintöihin osallistumista vältelleistä miehistä. Liian aktiivinen tai passiivinen rooli etsinnöissä herätti huomiota. Myöhemmissä keskusteluissa ja kirjeissä onkin toistuvasti kysytty, ketkä etsijöistä olivat poikkeuksellisen tarmokkaita, ketkä löysivät todistusaineistoa sekä ketkä osallistuivat tapahtumien myöhemmissä vaiheissa ratkaiseviin toimiin. Poliisin kuulusteltua lukemattomia paikallisia, moni kuulusteltu ei enää epäillyksi päädyttyään halunnut olla mukana etsinnöissä. Väkeä onneksi kuitenkin riitti etsintöihin ilman heitäkkin, sillä kaikkiaan yli tuhat miestä osallistui niihin.